

HOFSTEDE: AZ INDIVIDUALIZMUS DIMENZIÓJA (MINT NEMZETI KULTÚRADIMENZIÓ)

Történet: Szaúdiak és svéd üzletember: svéd szemszögből látszólag lassan folytak a dolgok, érdemleges üzleti beszélgetések nem folytak (helyette Shakespeare-ről kérdezték) stb., a svédet zavarta, hogy mindig jelen volt egy másik svéd üzletember, akiről semmit sem tudott (nem konkurens cégnek dolgozik-e).

Majd „hirtelen” üzletkötési szándék, és a továbbiakban is a szaúdiak az adott svédhez ragaszkodtak, mást a vállalatától nem fogadtak el.

Különbségek:

- a svédek szerint céggel kötünk üzletet, a szaúdiak szerint egy olyan személlyel, akiben megbízunk
- közvetítő fél kell, aki mindkét felet ismeri és akiben megbíznak
- vagyis az erős emberi kapcsolatokra építenek csak
- Svéd IND-je 71 (/74), az arab nyelvű országoké átlag 38
- Mi okozta még a zavart? I: egyformán viselkedünk mindenkivel, ez az univerzalizmus, etikátlan egy megrendelőt előnyben részesíteni, K: partikularizmus, bizalmi kapcsolat üzlet előtt, befogadás a belcsoportba (ez évekig tarthat!), és utána kedvesen bánnak vele. Kapcsolat személlyel van, nem vállalattal.

Individualizmus (def.): olyan tsd-ak jellemzője, melyben az egyének közti kötelékek lazák, mindkitől elvárás, hogy gondoskodjon magáról és közvetlen családjáról.

Kollektivizmus (def.): az emberek születésüktől fogva erős, összetartó, zárt csoportba illeszkednek, ami feltétlen hűséget kér, cserébe egész életükben védelmezi őket.

NINCS POLITIKAI JELENTÉSE!

A család struktúrája eltérő:

- a kollektív tsd-akban ez a tágabb család, a természet hozta létre, a mi elkülönül az ők-től (belcsoport), ez az identitás fő elem, hűséget kér.
- az indiv.: magcsalád, egyedülálló szülők is, a rokonokat ritkán látják, a gyerekek én-ként azonosítják magukat, minden más ember én-jétől elkülönül, s a többiek egyéni tulajdonságaik alapján osztályozzák, nem csoportbeli preferenciák alapján. A szülői házat mielőbb célszerű elhagyni. Nincs se gyakorlati, se pszichés függés egy csoportban sem.

A helyi mérés:

- Mennyire fontos Önnek...? és 14 tétel, amit 1-5 között kellett pontozni (ezzel mérték a MAS-t is!)

Eredmények:

- **IND: személyes idő, szabadság, kihívás – ezek mind az alkalmazott vállalattal szembeni függetlenségét hgs.**
 - a munkája hagyjon időt a személyes/családi életre
 - szabadon dönthesse el, hogy a saját módszerét alkalmazhassa munkájában
 - a munka jelentsen kihívást, örömet
- **KOLL: képzés, fizikai körülmények, a képességek kihasználása – ezeket teszi a szervezet a dolgozókért, vagyis az attól való függést hgs.** (ezt azért sem kéri IND-ben, mert adottnak veszik, l. gazdagabb országok)
 - legyenek képzések (régikészségek fejlesztése, újak elsajátítása)
 - fizikai körülmények: jók legyenek (világítás, tér)
 - képességek: teljes mértékben ki lehessen használni

Országok: az összes IND ország gazdag, a KOLL szegények (Japán közepesen KOLL!)
Földön: a KOLL dominál, az IND ritka <vö. világszegénység>.

Más ilyen vizsgálatok eredményei: BOND, 23 ország diáljai, **Kínai Értékrendszer Felmérés!!!**
integrációs dimenziója – kb. uaz

A diákok fontos értékei:

- IND:
 - tolerancia másokkal
 - harmonikus kapcsolatok
 - a versengés elutasítása <???
 - közeli, intim barátság
 - megbízhatóság
 - elégedettség az életben elért pozícióval
 - szolidaritás másokkal
 - konzervatív szemlélet

Az IND-ben a másokkal való kapcsolatok nem előre elrendezettek és nyilvánvalóak, hanem szándékfüggők és ápolást igényelnek, önkéntességen alapulnak

- KOLL:
 - a gyerekek jámborsága (szülőnek való engedelmesség, ősök tisztelete, szülők pénzbeli támogatása)
 - a nők erényessége
 - hazaszeretet

A KOLL-ban nincs szükség külön barátságokat kötni, a csoporthovatartozás eleve megmondja, kik az ember barátai. A családi kapcsolatokat a gyerekek és a nők jámborsága tartja fenn.

HÁNY DIMENZIÓ EZ?

- fontos érteni, hogy nem egyéneket, hanem kultúrákat vetünk e vizsgálatokban össze, hiszen egy egyének fontosak lehetnek koll és ind értékek is, v. csak egyik, v. egyik sem, tehát az egyéneknél ez két külön dimenzió, de tsd-aknál nem!
- a tsd-akra igaz, hogyha átlagban több IND értéket tartanak fontosnak, akkor kevesebb KOLL-at

ÖF. A HATALMI TÁVKÖZZEL

- főleg fordított a korreláció: minél nagyobb a HT, annál kollektivistább az adott kultúra
 - ok: a legtöbb nagycsalád patriarchális, a családfő nagy tekintélyű
 - kivételek: újlatin országokban (Fro., Belgium: közepes a HT, de erős IND), idézet p. 125 teteje – a franciáknál ez rétegződéses individualizmus? a francia rendezőelv a becsületlogika, vagyis mindenkinek rangja van (nagy T), de nem a csoport, hanem a hagyomány határozza meg a ranghoz tartozás velejáróit („mivel tartozunk önmagunknak”)
 - kis HT és közepes KOLL, pl. Ausztria, Izrael, kis HT és erős KOLL: Costa Rica – az egyetlen kivétel Latin-Amerikában, nem függenek nagyhatalmú vezetőktől, nincs hivatalos hadserege, szegény ország, de szilárd demokrácia, nagy hgs. a közoktatáson és népegészségen
 - e kivételek miatt is külön D-ként kell tartanunk az IND-t

FOGLALKOZÁSOK ÉS IND

- mi motiválja az embert az adott fogl. esetében
 - belülről jövő: maga a munka
 - kívülről jövő: a munkával járó körülmények és anyagi javak

- Herzberg pszi. kutatásai, a belsők az igazi motivációk, státussal is függ, a magasabb isk.-t igénylő fog. képviselői nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a belső motivációnak – ez **nem jó az országok öh-ra!!!**

CSALÁD ÉS IND

Láttuk: magcsalád és tágabb család, ill. belcsoportok („mi”) és többiek („ők”), s ez öf. az IND-sal

- Japán miért középén van? Ok: mert a legidősebb fiú maradt a szülőkkel közös háztartásban, ami a két családtípus között van

KOLL:

- a gyerek sosincs egyedül (l. afrikaiak), míg ez az IND-t zavarja
- a közvetlen konfrontáció gorombaság, nincs nem, csak udvarias elhárítás (talán, és az igen is csak feltételes) ’igen, hallottam, amit mondtál’
- véleményalkotáshoz előbb másnál tájékozódunk, hogy miről hogyan érdemes vélekedni, ha nincs közös vélemény, családi kupaktanács
- csoporthűség, források megosztása (l. egyvalaki dolgozik a 20 főből, megosztja)
- rituális kötelezettségek (ünnepek, családi események)
- nem muszáj beszélni, a csend okés
- minden időpont alkalmas látogatásra, nyitott ajtó, vendégszeretet (átöltözés szobba)

IND:

- erény kimondani, amit vki gondol
- a konfrontáció üdvös, magasabb igazsághoz vezet
- mindig az igazat mondani (gyerekek), a konfliktusokkal való birkózás normális
- aki mások véleményét hangoztatja, gyenge jellem
- saját zsebpénzt, amit megkeres, az övé (l. egyetemisták önfinanszírozása)
- találkozókön beszélgetni kell, a csend abnormális, a társasági csevely kötelező

Bibliai példázat: egy ember két fia, az első megkéri, hogy menjen ki a szőlőbe dolgozni, az nemet mond, majd kimegy. A másik igen mond, de nem megy ki. Ki tett eleget az apja kívánságának?

KOLL: a második, mert a formális öh megvolt, a tett másodlagos.

A **csendhez** felolvasni: p. 130 dőlt betűs rész.

- ez öf. Hall magas kontextusú kultúrájával, az ottani kommunikáció gyakori a KOLL-ban

Szégyen: a KOLL tsd-ak a szégyen kultúrái, az IND-ák a büntudaté. Az előbbi tsd-i, a másik személyes dolog. A szégyen az, ha a többiek is megtudják a törvénysértést, a szégyen itt a nyilvánosságra kerülés miatt jön elő, nem a tett miatt. A büntudatnál ez nem így van, ott a tett számít.

ARCULAT (méltóság, tekintély, átvittén): ez a KOLL-ban a családhoz kötődik (nem az egyénhez, int Goffman elméletében):

- arvesztés = a méltóság elvesztése, megalázó helyzet, ha saját v. közeli rokon nem a tsd-i elvárásoknak megfelelően viselkedik

KOLL ÉS A NEM BIOLÓGIAI KAPCSOLATOK

- nem rokonok, de kezelhetők akként (compadres, comadres), egyfajta örökbefogadás (l. Japánban a mester és tanonc)
- a házasodásnál alapvetően fontos a család, és ez köztük lévő szerződés, nem egyének közti
- David BUSS pszi vizsgálata 10 ezer 23 éves 37 országból ffi és nő, mik lényegesek:
 - egyformán fontos volt: kölcsönös szeretet, kedvesség, intelligencia, érzelmi stabilitás, jó egészség

- a többinél eltérő volt:
 - KOLL ffi: a menyasszony fiatalabb, legyen gazdag, szorgalmas és szűz
 - KOLL nő: a vőlegény legyen idősebb, gazdagabb
 - A szüzesség elvárásának öf-e: ez az ország szegénységével még jobban korrelált: a növekvő jólét több tanulási lehetőséget kínál a nőknek, nagyobb mozgástér, jobb orvosi ellátás, fogalmazásgátlás, szex. kalandok – a normák is mások lesznek
- BOLDOGSÁG: az elrendezett házasságok elégedettsége nagyobb, sőt a KOLL szerelmiekben is nagyobb, mint az IND szerelmiekben, az intim kapcsolat ellen dolgozó individualizmus
- KÉRDÉS a fenti vizsgálatban: kíváncsi tul-okkal bíró partner, de nem szerelmes belé, házasságot kötne-e vele?
 - IND: amerikai 4% igen, 86% nem,
 - KOLL: pakisztáni 50% igen, 39% nem

NYELV, SZEMÉLYISÉG, MAGATARTÁS

- nyelvészeti vizsgálódás a kultúrák és nyelv vonatkozásában: Kashima házaspár (ausztrál – japán)
 - 71 ország 39 nyelve
 - nm-elhagyás (E/1, pl. *I love you*, de *(Yo) te quiero*)
 - az IND-del korrelált, itt ha a B magára utal, megkívánja a nm-használatot <na és ez hogy jön össze a mr. PRO-DROP-ságával? bár tény, a Hofstede-vizsgálat szerint Mo erősen KOLL>, a KOLL megengedi v. előírja az elhagyását
 - az angolt a legIND országokban beszélik és még nagybetűvel is írják
- mire van kifejezés? kínaiában nincs *személyiség* szó nyugati értelemben (van a *ren*, amibe nemcsak az egyén, de a kult. környezete is)
- Markus – Kitayama: az ázsiai egyéniség foglom az egyének egymáshoz való alapvető kapcsolódását hgs.
- Asch: két vonal hosszúságának megítélése, a csoport többi tagja rosszat hazudik, sokan átálltak – öf. az IND-sal
- egyéb pszi-vizsgálatok: az IND-ok hajlamosabbak a köv. 5 jegyben magukat ebben magasabbra értékelni: extravertiós szem.jegyek: melegség, társaságkedvelés (itt mint tudatos döntésből fakadó vmi), magabiztosság, aktivitás, izgalomkeresés, pozitív érzelmek
- Matsumoto: érzelmfelismerés arcokon – a boldogságot helyesen érzékelők aránya +-an, a szomorúságot helyesen érzékelők – -an korrelált az IND indexével, vagyis: az IND ösztönzi a boldogságát kimutatását, de a szomorúságét nem, a KOLL fordítva.
- a járássebesség is öf. az IND-del: az IND-ek gyorsabban járnak
- családi házban lakás korrelál az IND-del + kert, saját lakókocsi, többnek volt kutya-macskája (és főleg macska!), élet- és otthonbíz., barkácsolnak, l. önellátó, független egyén
- magas IDV: több könyvolvasás, saját PC, jobban támaszkodnak a médiára, kevésbé tsd-i kapcsolatrendszerükre <EZ VESZÉLYES AZÉRT>
- IND: több figyelem önmagukra (de nem egészségesebbek, csak többet foglal az egészségükkel, több pénzt ford. rá, ha elég gazdagok)
- fogyatékkal élők kezelése: az IND-ben sokkal vidámabbak és optimistábbak és rosszul tűrik a függést, a koll-ban a bánat, szégyen, pesszimizmus dominál, az IND szerint a fogy. gyereket úgy kell kezelni, mint a többi gyereket, a KOLL-ban ez szégyen, megbélyegez

ISKOLA

- ha IND tanár kerül KOLL-ba: a gyerekek halkak, senki sem, erre személyesen kellene felszólítani, a KOLL-gyerekek aktivitását csak kisebb csop-ba osztással lehet fokozni (és válasszanak szóvivőt)

- vagyis itt is él a KOLL bel- és külcsoport, az IND-ben a spontán csoportformálódás sokkal gyakoribb
- KOLL-ban az azonos etnikumú v. családi háttérű tanárnak előnyt kell biztosítan, ez a norma, erkölcstelen az a tanár, aki a belcsoportjának nem biztosít jobb bánásmódot (l. feketék és a brother-ezés)
- megszégyenítés KOLL-ban, ott a család fogja megregulázni, a tanár csoporttagként kezeli a diákokat
- IND: elfogulatlanságot vár el, a csoportok ad hoc alakulnak, a konfrontáció üdvös, a méltóság arctudata gyenge
- az oktatás célja is más: az egyén felkészítése új és váratlan helyzetekre, pozitív hozzáállás az elvárt, cél a tanulás hogyan-jánál elsajátítása, a tanulás soem ér véget
- KOLL: alkalmazkodás, hagyományok, hogyan cselekedjenek, igazából ez elnyújtott cselekvési rítus
- a diploma megítélése:
 - ind: az egyén sikerét növeli, önbecsülését is, büszke
 - koll: megtiszteltetés neki és a csoportjának és biztosítja, hogy magasabb státuszú csoportokba társuljon, pl. jobb házasság, felsőbb körök, törvénytelen úton is megszerezni akár

MHELY

- KOLL: a fiúk inkább folytatják az apa szakmáját, l. Hofstede saját példája, a fiával közös munkát a koll-ban csodálták, ind-ben kigúnyolták
- IND: nagyobb fogl-i, tsd-i mobilitás
- K: a csoportérdek más lehet, mint az egyéni a munkában, és az előbbi a lényeges, l. keresetmegosztás, a munkafelvételnél a belcsoport mindig szempont, a rokonok, már cégnél dolgozók előnyei, de fegyelmezik is a csoportból kilógót
- I: a dolgozó a saját és a vállalat érdekeit hangolja egybe, családi kapcsolat érdekütközéssel járhat, vki mondjon fel
- a munkahely is lehet belcsoport a KOLL-ban: kötelességért védelmet ad, de a teljesítőképesség szabja meg a feladatokat Japánban, amire a közepes K jellemző
- az I-ben elfogadott felmondási ok a jobb fizetés v. a rossz teljesítmény
- vizsgáltak kül. kultúrája csoportokat munkavégzési hatékonyság szempontjából: a K-nak azt ment, ha csop-ban névtelenül dolgoztak, az I-nek az egyéni munkában <vö. csoportjátékos-e vki>
- a kivételek, pl. K kultúra, de nincs belcsop. a mhelyen, így lojalitás sem, de ott a szakszervezet lehet az érzelmi csoport, pl. India; I-ben is lehet erős csop.kohézió egy-egy cégnél
- az I középosztályi kultúrával rendelkező országokban regionális vidéki szubkultúrákban erős K lehet <szerintem Mo is ilyen>, kult. konfliktusok
- K-ban az egyénnek közvetlenül megmondani, hogyan dolgozik, arcvesztéssel járhat, ezért finomabban kell jelezni, pl. közvetítővel v. kedvezménytől fosztják meg
- l. a szaúdi—svéd-történetet: kapcsolt személlyel van, a feladatnál is fontosabb, tehát aki gyorsan akar üzletet kierőszakolni K-ban, az rosszul jár

ÁLLAM

- Amerikában a K-t sokszor a kommunista pol. rendszerekre értik, ahol ilyen volt v. államkapitalizmus, azok a skálán az I közepén v. alján helyezkednek el, tehát inkább K-k
- az állam domináns szerepe a gazdaságban tehát korrelál az IND-indexszel
- az RT kapitalista találmány, az I NB szüleménye
- sajtószabadság: nagyobb I, és nagyobb a számuk is, gazdag az ország (tehát sok D fonódik itt össze: gazdaság, I és alacsony HT)
- magánélethez való jog: I, K-ban bármikor be lehet a magánszférába hatolni

- tv-ek és jogok: I-ben mindenkire állnak, nincs egyéni megkül, K-ban emberfüggő
- l. emberi jogok egyetemes nyilatkozata: hol mit jelent ez? az emberi jogok tiszt. tartása a gazdag országok luxusa
- az I-országok az individualizmust felsőbbrendűnek is tartják, Kínában ez a gonosz (Mao Ce Tung), a liberalizmus önzéssel jár
- két eszme: SZABADSÁG, EGYENLŐSÉG, a Sz I-a, az E K-a, eszerint is preferálták.
- gazdasági elméletek és I/K: NB.-ban alakult ki a közgazdaságtan, Adam Smith, I-gondolat, hogy a személyes érdek láthatatlan kézként gazdagítja a nemzet vagyonát
- Maslow-piramis, csúcán az önmegvalósítás: ez nem él K-ban, a belcsoport érdeke van felül, l. harmónia-egyvetértés

AZ I/K-KÜLÖNBSEGEK EREDETE

- antrop. szerint a legősibb tsd-aktól a legmodernebbekig a családok komplexitása nőtt, majd csökkenni kezdett (nukleáris cs. gyűjtögetők, vadászók, majd mezőgazd. faluközösségek, városi családok kicsik), a modernizáció tehát individualizáció.
- GAZDASÁG:
 - erős korreláció, nem tudni, mi az ok, melyik az, tehát az I okozza a gazdagságot, vagy a gazdagság az I-t
 - az 1970-estől a gazdasági növekedése az I-országoknak viszont alacsonyabb volt, mint a kevésbé/nem I-ké, ami meglepő, a korreláció csökkent, nem nőtt, tehát vszbb, hogy a gazdaság növeli az I-t, ez valóban nőtt, hiszen jobban ráérnek az emberek a saját dolgukkal foglalkozni (pl. falusi mesemondó helyett TV, saját szoba)
- FÖLDRAJZI SZÉLESSÉG: a hideg és mérsékelt égövben az emberek fennmaradása jobban függ attól, hogy gondokosnak magukról, így a gyerekeket függetlenségre nevelik, nagyobb az I
- az ország népességének mérete nem, de annak növekedése összefügg a K-val (nagyobb növekedés = K-abb), a szegény országok családjában több a gyerek, fő ok: nők alacsony isk., a gyerek támogatja a szülőt öregkorában, s a sokgyerekes cs-ban is inkább K van
-